

Koncepce oboru ANDROLOGIE

1. Definice oboru

1.1. Co je andrologie

Andrologie je interdisciplinárním oborem medicíny, název je odvozen od řeckého „andros“ = muž. Zabývá se fyziologií a patologií mužských reprodukčních funkcí, primárně se vyvíjela s klinickým zaměřením hlavně na diagnostiku a terapii poruch mužské plodnosti. Kromě reprodukčních problémů se andrologie zabývá problémy se sexuálními funkcemi a dalšími problémy v oblasti urogenitálního traktu. Vzhledem k výrazným změnám demografické „věkové pyramidy“ přibývá v posledních letech andrologii péče o stárnoucí muže.

Andrologie je nedílnou součástí urologie, nelze umožnit převzetí andrologie (a např. pravomocí některých dg. a léčebných výkonů jinými odbornostmi), urolog by měl mít v této oblasti nejvíce vědomostí, v rámci různých multioborových center být vždy lídrem.

1.2. Čím se zabývá a měla by se zabývat andrologie

- mužská plodnost / neplodnost
- kryoprezervace spermatu a testikulární tkáně
- erektilní dysfunkce a ostatní sexuální poruchy (včetně léčby komplikovaných případů)
- primární a sekundární hypogonadismus
- stárnoucí muž a hormonální substituční terapie
- záněty, infekce a nádory mužského urogenitálního traktu ve vztahu k andrologii
- onemocnění varlat včetně nádorů ve vztahu k andrologii
- onemocnění prostaty (hyperplazie, karcinom) ve vztahu k andrologii
- andrologie dětského a adolescentního věku
- forenzní problematika paternity
- mužská antikoncepce
- andrologický výzkum (aplikovaný a ev. i základní)

2. Curriculum – náplň oboru andrologie v ČR

2.1. Co by měl znát každý urolog?

- anatomie a fyziologie močopohlavního traktu
- základy fyziologie erekce, ejakulace
- základní diagnostika sexuálních dysfunkcí (základní fyzikální, laboratorní a zobrazovací vyšetření)
- mechanismus působení iPDE5 a léků k léčbě předčasné ejakulace, nežádoucí účinky
- vyšetření a léčba muže s varikokélou
- základní vyšetření muže z neplodného páru (fyzikální, laboratorní a zobrazovací vyšetření)
- základní diagnostika mužského hypogonadizmu
- základní diagnostika plastické indurace penisu
- základní péče o pacienta s priapismem
- základní vyšetření, diagnostika a primární léčba tumorů genitálu (penis, varlata)
- indikace k detailnímu andrologickému či sexuologickému vyšetření

2.2. Co by měl znát androlog oproti urologovi navíc?

- podrobná ultrazvuková diagnostika močopohlavního traktu, vč. dopplerovského vyšetření cév penisu při poruchách erekce
- indikace a nácvik intrakavernózní injekce
- komplexní léčba erektilní dysfunkce po radikální prostatektomii
- komplexní léčba sexuálních dysfunkcí u mužů po TML
- všechny typy léčby poruch erekce (minimálně znalost provedení podle aktuálních doporučených postupů)
- diagnostika a léčba plastické indurace penisu (vč. injekční a operační)
- nadstavbová péče (operační) při priapismu a jeho komplikacích
- indikace k operacím pro neplodnost, jejich praktické provedení (MESA/TESE)
- indikace k onkoMESA/TESE (neodkladné provedení z onkologických důvodů např. v rámci operace pro tumor)
- andrologie dětského a adolescentního věku
- mužská antikoncepce – vazektomie, vazo-vazoanastomóza
- základy andrologické implantologie (minimálně praktické

provedení testikulární protézy, indikace a provedení penilních implantátů)

- teorie léčby transsexualizmu, aktivní spolupráce se sexuologem (komplexním týmem)

3. Spolupracující obory a jejich působnost

Základní předpoklad je, že urolog – androlog je (byť formálním) vedoucím týmu, který koordinuje níže uvedené obory a jejich účelnou spolupráci.

3.1. základní obory

- interní lékařství / kardiologie (prevence, úprava interní léčby a stanovení KV rizika v rámci diagnostiky a léčby sexuálních dysfunkcí)
- endokrinologie (doplňující vyšetření a ev. speciální léčba v rámci sexuálních dysfunkcí a léčby neplodnosti)
- sexuologie (vyšetření a vedení léčby patologií spadajících pod tento obor – poruchy sexuální identity a orientace: např. transsexualizmus, diagnostika a léčba psychogenních sexuálních poruch)
- gynekologie / reprodukční medicína / embryologie (spolupráce v rámci diagnostiky a léčby neplodného páru)
- imunologie (spolupráce v rámci diagnostiky a léčby neplodného páru)
- psychiatrie / psychologie (vyšetření a vedení léčby patologií spadajících pod tento obor – poruchy sexuální identity a orientace: např. transsexualizmus, diagnostika a léčba psychogenních sexuálních poruch)
- genetika (spolupráce v rámci diagnostiky a léčby neplodného páru, v rámci dětské andrologie spolupráce na diagnostice a léčbě DSD)
- zobrazovací metody

3.2. fakultativní

- neurologie
- plastická chirurgie

4. Návrh na edukaci, včetně možných aktivit ČUS

4.1. povinné

- vzdělávání urologů v andrologii – v rámci stále běžícího specializačního kurzu podle vzdělávacího programu 2011 (1. LF UK Praha) a v rámci rozšířeného kurzu Novinky v urologii podle vzdělávacího programu 2019 (zajišťují jednotlivé LF v ČR)

4.2. nepovinné

- jednodenní kurzy klinické andrologie – v andrologických centrech – organizováno ČUS (1-2 lékaři na 1 den v andrologických centrech), výuka sponzorována ev. za poplatek frekventanty (cestou ČLS JEP)
- edukační kurzy andrologie v rámci výroční konference ČUS ČLS JEP
- edukační kurzy andrologie v rámci ČAU
- tvorba lokálních doporučených postupů (guidelines) pro dg. a léčbu andrologických problémů v ČR
- zapojit andrologickou sekci do mezinárodní spolupráce – Andrologická sekce EAU, ESSM / ISSM, cíleně spolupráce s některými evropskými centry, účast na studiích a ev. grantech

5. Návrh formalizace/petrifikace vzdělávání v andrologii pod křídly oficiálních struktur (IPVZ, MZd ČR)

- pokusit se o ustanovení nastavby či oficiálního specializačního kurzu ANDROLOGIE cestou ministerstva, i s výhledem atestace v tomto oboru, je t.č. zcela nemožné

Zkratky:

ČAU: Česká akademie urologie

ČUS ČLS JEP: Česká urologická společnost České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně

DSD: Disorders of Sex Development

EAU: Evropská urologická společnost

ESSM: Evropská společnost pro sexuální medicínu

iPDE5: inhibitory fosfodiesterázy 5. typu

ISSM: Mezinárodní společnost pro sexuální medicínu

KV: kardiovaskulární

MESA: Micro Epididymal Sperm Aspiration

TESE: Testicular Sperm Extraction

TML: transverzální míšňí léze

22.4.2020

Koncepce oboru Andrologie ČUS ČLS JEP (PDF)